

štátnicovej komisie pre predmety farmaceutická chémia, farmakológia a farmakognózia študentov magisterského štúdia a členkou rigorózneho komisie pre biochémiu. Opakovane bola ročníkovou učiteľkou študentov magisterského štúdia, a viackrát pôsobila ako vedúci učiteľ zahraničnej výmennej praxe. Je oponentkou diplomových, rigorózných a dizertačných prác, a tiež oponentkou zadávaných projektov a rukopisov publikácií.

Doteraz úspešne viedla okolo 90 diplomových prác a 45 rigorózných prác. Pod jej vedením sa zúčastnilo viacero študentov na konferencii ŠVOČ, viackrát s umiestnením na popredných miestach. Bola školiteľkou dvoch Ph.D. študentov a školiteľkou špecialistkou štyroch Ph.D. študentov, ktorí štúdium úspešne dokončili, v súčasnosti školí troch Ph.D. študentov. Jej doktorandi boli zapojení do projektu Európskeho sociálneho fondu – ESF, kde sa umiestnili na oceňovaných miestach. Svojim doktorandom sprostredkovala študijné pobyty na spolupracovních zahraničných pracoviskách s cieľom získať nové experimentálne skúsenosti.

V oblasti vedecko-výskumnej práce sa doc. Lýdia Bezáková dlhoročne venuje biochemickej a molekulárno-biologickej charakterizácii enzýmov zapojených do biosyntézy sekundárnych metabolitov farmaceuticky významných rastlín. V rámci tejto tématiky položila základy štúdia enzýmov signálne transdukčných dráh fosfolipázy D a lipoxygenázy, ktoré zohrávajú významnú úlohu v regulácii biosyntézy biologicky aktívnych látok. V súčasnosti rozpracovala projekt pre uplatnenie lipoxygenázy ako modelového enzýmu pre hodnotenie potenciálnych antioxidačne a antiflogisticky účinných látok. Doteraz bola zodpovednou riešiteľkou viacerých grantových úloh VEGA, KEGA, projektov ČS-SK medzivládnej dohody a tiež spoluriešiteľkou projektov APVV a VEGA. V minulom roku tiež podala návrh grantového projektu VEGA. Ako zodpovedná riešiteľka viacerých grantových úloh bola aj organizátorka vedeckého výskumu na katedre najmä v rokoch 2006–2009, kedy pôsobila vo funkcii vedúcej katedry. V tomto období sa zaslúžila o prebudovanie niektorých priestorov katedry a značnou mierou aj svojimi grantovými prostriedkami prispela k obohateniu vybavenia katedry viacerými modernými analytickými prístrojmi.

Jubilantka je spoluautorkou monografie „Pokroky vo farmácii“ a autorkou i spoluautorkou šesti skrípt, a dva ďalšie rukopisy boli zadané do tlače. Je spoluautorkou prekladu učebnice: Schenck M.: Základy fyziologickej chémie, ktorá bola ocenená ako najlepší preklad odborného

textu. Je spoluautorkou dvoch patentov, z ktorých jeden bol podaný v spolupráci s Univerzitou v Halle vo firme Degussa. Celkový počet záznamov v databáze evidencie publikačnej činnosti pracovníkov UK je 165 výstupov, z toho 65 publikácií v zahraničných a domácich časopisoch. Celkový počet citácií je 155 z toho 108 v SCI.

Doc. Lýdia Bezáková sa zaslúžila o pokračovanie a ďalšie rozvinutie a efektívne využívanie spolupráce so zahraničnými pracoviskami. Predovšetkým je to dlhoročná spolupráca s Katedrou biochemie a biotechnológie, Sekcia biologických vied Univerzity M. Luthera v Halle, Georg-August-Univerzitou v Göttingene, Karl-Franzens Univerzitou v Grazi a Vysokou školou chemicko-technologickou v Prahe. V rámci spolupráce sa na týchto pracoviskách realizovali viaceré dlhodobé i krátkodobé pobyty doktorandov katedry. Jubilantka tiež absolvovala študijný pobyt na CNRS Marseille a viaceré študijné pobyty na Univerzite M. Luthera v Halle a na Výskumnom ústave výživy ľudu v Prahe.

Jubilantka v predchádzajúcich rokoch bola podpredsedníčkou Odborovej komisie pre biochémiu. V súčasnosti je členkou Odborovej komisie v štúdiom odbore akreditovaného doktorandského štúdia pre farmakognóziu na FaF UK a členkou Odborovej komisie pre lekársku, klinickú a farmaceutickú biochémiu na Jeseniovej LF UK v Martine. Menovaná bola dlhoročnou členkou výboru Slovenskej spoločnosti pre biochémiu a molekulárnu biológiu pri SAV a v rámci tejto činnosti sa zúčastnila na organizovaní viacerých konferencií a odborných seminárov poriadaných vtedy aj spoločne s Českou biochemickou spoločnosťou. V rokoch 2000–2006 bola predsedníčkou AS FaF UK a v súčasnosti je členkou AS FaF UK. Je členkou redakčnej rady časopisu Farmaceutický obzor.

Výsledky pedagogickej práce doc. Bezákovovej boli ocenené v roku 2007 cenou rektora pri príležitosti Dňa študentstva. Získala striebornú a pamätnú medailu FaF UK ako ocenenie dlhoročnej pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti, a pri príležitosti životných jubileí bola za výchovno-vzdelávaciu, vedecko-výskumnú a organizátorskú prácu ocenená medailou PhMr. V. J. Žuffu a Weberovou medailou Slovenskej farmaceutickej spoločnosti.

Dovoľte mi na záver v mene spolupracovníkov, kolegov a spolužiakov zaželať jubilantke predovšetkým pevné zdravie a veľa ďalších pracovných i osobných úspechov.

J. Čižmárik

● Životné jubileum prof. RNDr. Daniela Grančai, CSc.

V týchto dňoch sa dožíva významného životného jubilea 60-tich rokov dlhoročný vysokoškolský učiteľ a vedecký pracovník Katedry farmakognózie a botaniky Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského (FaF UK) v Bratislave pán prof. RNDr. Daniel Grančai, CSc.

Jubilant pochádza z Lipian, kde navštevoval a ukončil

základnú a strednú školu. Štúdium farmácie absolvoval v rokoch 1968–1973 v Bratislave a ukončil obhajobou diplomovej práce na tému: „Obsahové látky *Veratrum album* L.“ V roku 1973 sa stal učiteľom FaF UK. Rigoróznou prácu obhájil pod vedením prof. Tomka v roku 1976 a získal akademický titul doktor prírodovedy – RNDr. Následne bol prijatý na externú formu aspirantúry vo vednom odbore farmakognózia. V roku 1982 obhájil dizertačnú prácu na tému: „Izolácia a identifikácia látok z niektorých rastlín rodu *Veratrum* L.“ V roku 1993 na základe habilitačnej práce získal vedecko-pedagogic-

kú hodnosť docenta farmakognózie. Po úspešnom inauguračnom konaní na Farmaceutickej fakulte VFU Brno bol na návrh Vedeckej rady prezidentom ČR Václavom Havlom v roku 2002 menovaný profesorom vo vednom odbore farmakognózia.

Od začiatku pôsobenia na Farmaceutickej fakulte UK je jeho profesionálna aktivita

úzko spojená s Katedrou farmakognózie a botaniky, na ktorej od roku 1993 zastáva funkciu vedúceho katedry.

V rámci magisterského štúdia je prednášateľom a examinátorom predmetu farmakognózia. Jeho vzťah k študentom je ústretový a korektný, z čoho vyplýva aj záujem vypracovať pod jeho vedením diplomové a iné kvalifikačné práce. Doteraz úspešne viedol 55 diplomových a 60 rigorózných prác. Je školiteľom desiatich Ph.D. študentov, z ktorých piati už štúdiom úspešne ukončili.

Je predsedom Spoločnej odborovej komisie pre odbor doktorandského štúdia 52-02-9 farmakognózia a Odborovej komisie pre študijný odbor 7.3.4. farmakognózia, členom Vedeckej rady Farmaceutickej fakulty UK, školiteľom doktorandského štúdia, gestorom pre rigorózne konanie v odbore farmakognózia, konzultantom pre rigorózne konanie, predsedom komisie pre rigorózne skúšky, pre magisterské štátne skúšky, obhajoby diplomových prác a členom komisie pre obhajoby dizertačných prác v študijnom odbore farmakognózia (Bratislava, Brno, Hradec Králové).

Predmetom jeho vedecko-výskumnej práce je izolácia a identifikácia látok z vybraných druhov rastlín a štúdium ich biologickej aktivity. Medzi najdôležitejšie výsledky patrí izolácia dvoch nových alkaloidov – jervínu a veratroylzygadenínu z podzemnej časti rastliny *Veratrum nigrum* L. (kýchavica čierna). Z nadzemnej časti rastliny *Veratrum album subsp. lobelianum* (BERNH.) SUESSENGUTH (kýchavica biela lobelová) izoloval poprvýkrát alkaloidy glukoveracintín, ramnoveracintín, tetrahydroveralkamín a ďalšie veratroylzygadenín, veracintín, jervín, pseudojervín, izojervín a rubijervín. Okrem nich izoloval aj látky nealkaloidného charakteru, a to steroly (beta-sitosterol), aromatické kyseliny (veratrová, vanilová, škoricová, kávová, izoferulová, chlorogénová), dikarboxylové kyseliny (jantárová, fumarová) a deriváty flavónu (apigenín, chryzoeriol, tektochryzín, izoramnetín, luteolín, kvercetin, izalpinín a galangín).

Významné výsledky dosiahol aj pri štúdiu obsahových látok nadzemnej časti rastliny *Cynara cardunculus* L. (artičoka bodliaková), z ktorej izoloval steroly a pentacyklické triterpény (beta-sitosterol a jeho glukozid, taraxasterol, jeho glukozid a acetát), kumaríny (skopolín a skopoletín), flavonoidy (apigenín, apigenín-7-glukozid, apigenín-7-rutinozid, apigenín-7-metylglukuronid, luteolín, luteolín-7-glukozid, luteolín-7-rutinozid), cynarín (1,5-dikavoylchinová kyselina) a triterpénové saponíny (cynarasaponín B a K).

Z rastliny *Anthemis tinctoria* L. izoloval nový flavonoidný glykozid – tinktozid.

Doteraz bol zodpovedným riešiteľom piatich grantových úloh VEGA, projektov česko-slovenskej medzivládnej dohody a spoluriešiteľom viacerých ďalších grantových projektov VEGA.

Podľa databázy evidencie publikačnej činnosti pracovníkov UK má prof. Grančai celkový počet záznamov 416, z toho 123 pôvodných experimentálnych, 61 odborných prác a 192 prezentácií na odborných konferenciách a sympóziách. Celkový počet citácií je 176, z toho 131 v SCI.

Popri pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti sa prof. Grančai venuje aj ďalším aktivitám. Je šéfredaktorom česko-slovenského časopisu *Liečivé rastliny/Léčivé rostliny*, vedeckým sekretárom Slovenskej farmaceutickej spoločnosti (SFS) a predsedom jej Sekcie prírodných liečiv, predsedom Liekopisnej komisie ŠÚKL, predsedom Subkomisie pre fytofarmaká a homeopatiká ŠÚKL, členom redakčných rád časopisov *Acta Facultatis Pharmaceuticae Universitatis Comeniana*, Česká a Slovenská farmacie a Farmaceutický obzor, členom Slovenskej chemickej spoločnosti a členom slovenskej delegácie Európskeho liekopisu. V rokoch 1999–2005 bol členom skupiny expertov pre fytochémiu pri Európskej liekopisnej komisii. Je posudzovateľom dokumentácií predkladaných k žiadostiam o registráciu liekov so zameraním na fytofarmaká a oponentom grantov UK, FaF UK, IGA MZ ČR, projektov VEGA a APVV.

Za svoju doterajšiu prácu bol ocenený bronzovou, striebornou a pamätnou medailou FaF UK, Weberovou cenou a Medailou PhMr. Vladimíra J. Žuffu SFS. V roku 2010 mu bolo udelené najvyššie ocenenie SFS, a to diplom a titul: Čestný člen SFS.

Dovoľte mi menom širokej farmaceutickej verejnosti jubilantovi srdečne zablahoželať a popriať veľa ďalších pracovných a osobných úspechov.

J. Čižmárik